

YENİ ANAYASAL “SİSTEM” (MDE 104) TEMELİNDE DEĞİŞTİRİLEN KURALLAR: DEVLETİN KURUMSAL YAPISINI ZAYIFLATTI:

DEVLETTE TÜM ATAMALARIN 1 KİŞİ TARAFINDAN VE LİYAKAT KRİTERLERİ+DENETİM OLMADAN YAPILMASI DOĞRU BİR SİSTEM DEĞİLDİR: DEVLETİN KURUMSAL YAPISINI ZAYIFLATIR, BAĞIMSIZ OLMASI GEREKEN KURUM/KURULLARA YETERLİ BAĞIMSIZLIĞI VE GÜCÜ SAĞLAMAZ:

1. Eski sistemde Bakanlar Kurulu kararı gerektiren tüm atamalar, artık doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından yapılacaktır.
2. Eski sistemde birçok atama için farklı kurumların görüşü (veya aday teklifi) sonrası atama yapılmaktaydı: Tüm bu şartlar kaldırıldı.
3. Eski sistemde birçok atama için özel atama LİYAKAT kriterleri kanunda mevcuttu: Artık bu şartların birçoğu kaldırıldı; 4 yıllık yükseköğretim ve herhangi bir alanda (devlette veya özel sektörde) 5 yıl tecrübe yeterli olacaktır. Özetle, liyakat kriterleri iptal edildi diyebiliriz!
4. Eski sistemde atama süreleri Kanunla belirlenmişti: Artık atama süreleri Cumhurbaşkanı Kararnameleri ile belirlenmektedir. Aynı şekilde bu süreler bir Kararname ile 1 kişi tarafından, 1 günde, uzatılabilir veya kısaltılabilir. Görevden alma şartları esnetildi, kolaylaştı! [AY mde 104 temelinde 700-703 s. KHK'lar ile bu kurallar değişti].
5. **ANAYASA [YENİ] MADDE 104; 1 KİŞİYE BU SINIRSIZ YETKİLERİ VEREN MADDEDİR. MUTLAKA DEĞİŞMESİ GEREKEN EN ÖNEMLİ MADDELERDENDİR.**

ÜNVAN

ESKİ SİSTEM

YENİ SİSTEM

MERKEZ BANKASI
BAŞKANI

- Bakanlar Kurulu kararıyla 5 yıllık bir dönem için atanmaktaydı. 5 yıllık süre Kanun ile belirlenmişti: Başkanın bağımsızlığının teminatıydı. Dünya örneklerinin çoğunda da bu süre Kanunla sabitlenir.

- Doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Görev süresi 4 yıldır. Süre artık bir CB Kararnamesi (“CBK”) ile belirlenmektedir, Kanunda bu kural iptal edilmiştir. +Görevden alma şartları 703 s. KHK ile (375 s. KHK'ya eklenen Ek madde 35 ile) esnetilmiştir: Bu durum bu tablodaki tüm isimler için de geçerlidir!

MERKEZ BANKASI
BAŞKAN YARDIMCILARI

- Başkan'ın önerisi üzerine müşterek Kararnameyle 5 yıl süre ile atanmaktaydılar. Başkan Yardımcıları belli alanlarda eğitim görmüş (listelenmişti) ve meslekleri ile ilgili olarak en az 10 yıl çalışmış kişiler arasından seçilmek zorundaydı.

- Doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanırlar. Görev süreleri 4 yıldır (süre CBK ile belirlenmiştir). Öğrenim şartları aynı, ancak tecrübe olarak özel veya kamuda - herhangi bir alanda - 5 yıl çalışmış olma genel şartı getirilmiştir.

**SERMAVE PİYASASI
KURULU (SPK) BAŞKAN
VE ÜYELERİ**

-Sermaye Piyasası Kurulu üyeleri Bakanlar Kurulu tarafından 5 yıl süre ile atanmaktaydı. Üyelerin, yükseköğretim sonrası mali piyasalar, ekonomi, maliye, işletme, sermaye piyasaları, bankacılık veya finans alanında veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarında en az 10 yıl deneyim sahibi olmak veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapmış olma şartlarını taşımaları gerekmektedir.

-Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı ve üyeleri doğrudan Cumhurbaşkanlığı tarafından 4 yıl süre ile atanmaktadır.
-SPK'ya atanacak kişilerin, devlet memuru olabilme şartlarını taşımaları; 4 yıllık yükseköğrenim mezunu olma, kamuda veya özel sektörde - herhangi bir alanda - en az 5 yıl çalışmış olmaları yeterli olacaktır.

**BANKACILIK DÜZENLEME
VE DENETLEME KURULU
(BDDK) BAŞKAN VE
ÜYELERİ**

-BDDK üyeleri Bakanlar Kurulu tarafından atanmaktaydı.
Hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi dallarda öğrenim, ayrıca en az 10 yıl deneyim sahibi veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği şarttı.

-BDDK Başkan ve üyeleri doğrudan Cumhurbaşkanlığına 4 yıl süre ile atanır. Özel atama kriterleri iptal edilmiştir; sadece 4 yıllık yükseköğrenim ve özel veya kamuda herhangi bir alanda 5 yıl tecrübe yeterlidir.

**REKABET KURULU
ÜYELERİ**

- Rekabet Kurulu üyelerini, Bakanlar Kurulu; Gümrük Ticaret Bakanlığının, Kalkınma Bakanlığının, TOBB'un, Yargıtay/Danıştay'ın göstereceği adaylar arasından seçerdi.
Hukuk, iktisat, maliye (vb.) alanlarında yükseköğrenim + meslekleri ile ilgili en az 10 yıl tecrübe. 6 yıl görev süresi.

-Rekabet Kurulu, doğrudan Cumhurbaşkanlığı tarafından atanır. Tüm özel atama kriterleri iptal edilmiştir; sadece 4 yıllık yükseköğrenim ve özel veya kamuda herhangi bir alanda 5 yıl tecrübe yeterlidir. Görev süreleri 4 yıldır.

**ENERJİ PİYASASI
DÜZENLEME KURULU
(EPDK) ÜYELERİ**

- EPDK üyelerini, Bakanlar Kurulu atardı. Hukuk, siyasal bilgiler, idari bilimler, kamu yönetimi, iktisat, mühendislik, işletme ya da maliye dallarında eğitim veren en az 4 yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun, ayrıca en az 10 yıl deneyim sahibi olma şartı vardı. Görev süreleri 6 yıldır.

- EPDK üyeleri doğrudan Cumhurbaşkanlığı tarafından atanır. Görev süreleri 4 yıldır. Tüm özel atama kriterleri iptal edilmiştir; sadece 4 yıllık yükseköğrenim ve herhangi bir alanda 5 yıl tecrübe yeterlidir.

**DEVLET DENETLEME
KURULU (DDK) ÜYELERİ**

-Üyeler, yükseköğrenimlerini bitirdikten sonra en az 12 yıl Devlet hizmetinde başarı ile çalışmış ve temayüz etmiş olan tecrübeli kişiler arasından Cumhurbaşkanlığına atanmaktaydı. Üyeler 6 yıl görev yapmaktaydı.

- DDK üyeleri Cumhurbaşkanlığı tarafından atanır. Görev süreleri 4 yıldır. Atama kriterleri değişmemiştir. [DDK'nin yetkileri genişletilmiştir, STK'lerin yönetimlerine ilişkin yetkileri esaslı şekilde artmıştır: STK'ların bağımsızlığı için olumsuz bir gelişme olmuştur].

REKTÖRLER

-Devlet üniversitelerinde rektörler, üniversite içi seçim sonrası belirlenen 3 aday arasından, Cumhurbaşkanlığına atanırdı. Vakıflarca kurulan üniversitelerde rektör adaylarının seçimi ve rektörün atanması (YÖK onayı alınarak) ilgili mütevelli heyet tarafından yapılırdı. [2016 öncesi].

-Devlet ve Vakıf üniversitelerinde rektör, Cumhurbaşkanlığına atanır. Vakıflarca kurulan üniversitelerde rektör atanması, mütevelli heyetinin teklifi üzerine yapılır. Devlet üniversitelerinde artık üniversite içi seçim olmayacaktır.

BÜYÜKELÇİLER

-Büyükelçiler eskiden Bakanlar Kurulu Kararı ile atanırdı.

-Büyükelçiler artık doğrudan Cumhurbaşkanlığı tarafından atanmaktadır.

Saygılarımla, Av. Ece Güner Toprak